

Asia: VN/18157/2023

Lausuntopyyntö: luonnos hallituksen esitykseksi kyberturvallisuusdirektiivin (NIS2-direktiivi) täytäntöönpanemiseksi

Lausunnonantajan lausunto

Yleiset huomiot NIS2-direktiivin tavoitteista ja tarkoituksesta

Direktiivin tavoitteet ja tarkoitus ovat erittäin kannatettavia ja Suomen kyberturvallisuuden kehittämisen kannalta välttämättömiä. Marinin hallituksen periaatepäätös Tietoturvan ja tietosuojan parantamisesta yhteiskunnan kriittisillä toimialoilla (TITUKRI, 2021) sisälsi 37 toimenpiteen kokonaisuuden, jossa ensimmäisenä mainittiin viranomaisten yhteistoiminnan mahdollisuuksien parantaminen merkittävässä tietoturvaloukkauksissa. Tähän tarkoitukseen valmisteltiin marraskuussa 2022 eduskuntaan tuotu HE 243/2022 vp., joka kuitenkin raukesi vaalikauden päätyttyä.

On tärkeää, että HE 243/2022 vp esitetyt toimivaltuuksien parannukset tiedonvaihdossa poliisin, suojelupoliisin, puolustusvoimien ja Kyberturvallisuuskeskuksen kesken tulevat toteutetuksi NIS2-direktiivin toimeenpanossa.

HE 243/22 vp:ssä esitettiin virka-apumenettelyn laajentamiseksi siten, että myös Liikenne- ja viestintäviraston Kyberturvallisuuskeskus voisi jatkossa saada virka-apua muilta viranomaisilta, joka koskee ennen kaikkea resurssien, kuten asiantuntijoiden ja laitteiden, yhteiskäytöstä merkittävässä tietoturvaloukkaustilanteissa. Samoin pidettiin tärkeänä, että Liikenne- ja viestintävirasto päättäisi itse ulkomaille luovutettavien tietoturvaloukkauksiin liittyvän tiedon luovuttamisesta, muiden maiden tietoturvaviranomaisten ohella EU:n ja Naton CERT-toimijoille.

Soveltamisalaa koskevat huomiot

Digitalisoituneessa ja keskinäisverkottuneessa yhteiskunnassa yhä useampi toimiala niveltyy kriittiseksi katsottaviin infrastruktuureihin ja palveluihin. Kun hyökkäysala on laaja ja kasvaa koko ajan, yhteiskunta on juuri niin kyberkestävä kuin sen heikoin lenkki. Soveltamisalan tulee kattaa kaikki yksityiset ja julkiset organisaatiot, joiden kyberturvallisuudella on merkitystä sen omien toimintojen ja/tai verkostojen tietoturvan ja tietosuojan osalta. Vastaamon tietomurto syksyllä 2021 osoitti, miten laajat ja peruuttamattomat seuraukset yhden toimijan tietoturvapuutteilla voi olla.

Velvoitteiden ohella yrityksille olisi syytä tarjota myös kannusteita. Syksyllä 2022 avattu ns tietoturvaseteli merkittiin loppuun välittömästi, ja suurimmista avustuksista vain 16 prosenttia

voitiin hyväksyä, vaikka niihin liittyi varsin korkea omavastuu. Kokemukset osoittavat, että positiivisilla tietoturvatavoimilla voidaan lisätä tietoisuutta läpi organisaatiokentän, haastaa arvioimaan oman organisaation tietoturvatilanne ja myös luoda kannustin sinne, mistä se normaalisti puuttuu.

Riskienhallintavelvoitetta koskevat huomiot

Minimin mukaan mitoitettut riskienhallintavelvoitteet vaikuttavat perustelluilta, jotta sääntely ei Suomessa olisi tarpeettomasti tiukempaa kuin muualla Euroopassa.

Raportointivelvoitetta koskevat huomiot

Tavoitteena on, että raportointivelvoite on tarkkarajainen ja raportoinnin osapuolet tarkalleen tiedossa. Liikenne- ja viestintävirasto Traficomien resursseja on välttämättä lisättävä, jotta lähes reaaliaikaisen raportoinnin vaatimat nopeat toimenpiteet voisivat toteutua 24/7. (Kts. jäljempänä)

Valvontaa koskevat huomiot

Kun velvoitteet lisääntyvät jokaisella sektorilla, peräti kahdeksan eri vastuullisen sektoriviranomaisen resurssitarpeet on huomioitava.

Liikenne- ja viestintävirasto Traficomille on digitalisoituneessa yhteiskunnassa osoitettu lisää velvoitteita lähes kaikessa EU-tason sääntelyssä. On kestävämpää, että yhtä systemaattisesti näiden lisätehtävien edellyttämä resursointi on laiminlyöty valtion tulo- ja menoarvioissa sekä JT-suunnitelmissa. Erittäin tärkeää on huomioida NIS2-direktiivin toimeenpanoon liittyvien vaatimusten rahoitus, jotta Kyberturvallisuuskeskus ei itse osoittaudu heikoimmaksi lenkiksi.

Seuraamusmaksua koskevat huomiot

-

CSIRT-yksikön tehtäviä koskevat huomiot

-

Tiedonhallintalakia ja täytäntöönpanoa julkishallinnossa koskevat huomiot

-

Verkkotunnusvälittäjiä koskevat huomiot

-

Kumottavaksi ehdotettuja säännöksiä koskevat huomiot

-

Vaikutustenarviointia koskevat huomiot

-

Muut huomiot ja avoin palaute esityksestä

-

Timo Harakka
Kansanedustaja, tulevaisuusvaliokunnan varapuheenjohtaja